

Op zoek naar klanken en letters

**doelen en activiteiten
voor de leerjaren 1, 2 en 3**

Op zoek naar klanken en letters

doelen en activiteiten voor de leerjaren 1, 2 en 3

ontwikkelen van fonemisch bewustzijn en het
ontdekken van het alfabetisch principe van taal

Dolf Janson

Colofon

titel : Op zoek naar klanken en letters
deel : Doelen en activiteiten voor de leerjaren 1, 2 en 3
auteur : Dolf Janson
versie : 3^e druk
uitgever : Maak je eigen onderwijsboek
isbn : 9789463421393
NUR : 191 (basisschool: talen)
info : www.janson.academy
contact : spelling@jansonadvies.nl

© 2017 Dolf Janson

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door druk, fotokopie, foto, microfilm of welke andere analoge of digitale wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

Colofon	4
Vooraf	7
Achtergrond	10
Klanken	10
Klankgroepen	11
Jargon	12
Klanken of letters	13
Registratie	14
Tenslotte	14
Introductie op de klankactiviteiten	16
Wat is anders?	16
1. Wie is dat?	18
2. Daar zit muziek in!	20
3. Woorden als muziek	22
4. Overal hoor je het!	24
5. Wij horen bij elkaar!	26
6. Woorden plakken.	28
7. Hoor jij dat ook?	30
8. Welke klank is het?	33
9. Op zoek naar klanken.	35
10. Welke klanken hoor je?	37
11. Waar hoor jij die klank?	39
12. Woorden leggen zonder letters	41
13. Klanken wisselen	43
14. Woorden op klank vergelijken.	45

Introductie op de letteractiviteiten	49
Wat is anders?	49
Leerproces	49
15. Zoek dezelfde!	52
16. Hoort die er ook bij?	54
17. Letters om mee te tekenen.....	56
18. Start met een lettermuur.....	58
19. Letters in woorden.	60
Van klanken naar letters	63
20. Bij elke klank past een letter.....	64
21. Bij deze klanken passen vaste letters.....	66
22. Als je goed oplet herken je alle medeklinkers.....	68
23. Klankzuivere woorden.	70
Bijlagen	73
1. Oefenkaarten klankzuivere woorden	75
2. Voorbeeld van het gebruik van plaatjes	76
3. Aanvankelijk lezen en spellen	77
4. Registratie van behaalde doelen	79

Vooraf

De beschrijvingen van doelen en activiteiten in deze handleiding geven richtlijnen voor lessen in de leerjaren 1, 2 en 3. De lessen zijn gericht op doelen, niet op leeftijden.

De inhoud is een uitwerking van de uitgangspunten, die in de *Algemene handleiding en verantwoording* van Op zoek naar letters zijn verwoord. Voor een goed begrip van de aanwijzingen bij de lessen is het daarom aan te bevelen van deze uitgangspunten kennis te nemen.

Op zoek naar letters is een spellingmethode. Dit betekent **niet** dat ook de lessen voor de leerjaren 1 en 2 al gericht moeten zijn op het correct schrijven van woorden. Het gaat vooral om het vertrouwd raken met klanken en letters en het ruimte geven aan de nieuwsgierigheid van kleuters naar die onderwerpen.

De beschrijvingen zijn opgebouwd volgens een vast stramien: doel, materiaal, werkwijze, uitbreiding, vereenvoudiging en aandachtspunten. Daarnaast is er voor sommige activiteiten extra materiaal beschikbaar.

Afhankelijk van de onderwijsbehoeften van de leerlingen die je dit jaar in de groep hebt, kun je op basis van al deze aanwijzingen (en met name de doelen) je eigen keuzes maken.

De tips bij 'uitbreiding' voorzien in mogelijkheden voor leerlingen die al meer aankunnen of sneller leren. Het onderdeel 'vereenvoudiging' maakt het mogelijk leerlingen die minder voorkennis hebben en/of meer tijd nodig hebben, toch aan een eigen doel te laten werken.

In alle lessen staan de doelen centraal en niet de activiteiten. Dat maakt die activiteiten niet 'schools' of minder speels. Het gaat erom dat de leerlingen ervaren dat hun activiteit en hun inspanning tot een 'resultaat' leiden. Hierdoor leren zij initiatief te nemen en te focussen op de essentie. Zo ontwikkelen zij aldoende ook steeds meer executieve vaardigheden.

De opdrachten zijn zo opgezet dat zij de leerlingen in staat stellen tot het bereiken van herkenbare opbrengsten: meer vaardigheid, grotere kennis, bewuste keuzes, juiste argumenten, hoger tempo, minder aarzelingen of fouten. Leerlingen zullen dit zelf moeten kunnen merken. De mate waarin zo'n doel al is bereikt, bepaalt of de leerlingen nog verder kunnen oefenen met hetzelfde doel, of al aan de slag kunnen met een volgend doel. Hierbij zijn ook de aanwijzingen voor uitbreiding en vereenvoudiging behulpzaam.

Als leerlingen die doelen als eigen doelen gaan herkennen, zijn zij in staat om zich verantwoordelijk te voelen t.o.v. hun leerproces. Dit geeft jou als leraar meer mogelijkheden de leerlingen naar behoefte te observeren en begeleiden.

Voor reacties op het werken met Op zoek naar letters houd ik me aanbevolen. (spelling@jansonadvies.nl of @InfoDolf)

november 2017

Dolf Janson

